

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1848/2021
27.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Душан С. Станковић, адвокат из ..., против тужене-противтужиље ББ из ..., чији је пуномоћник Обрен Драгутиновић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији тужиоца-противтуженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 338/20 од 16.11.2020. године, у седници одржаној дана 27.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца-противтуженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 338/20 од 16.11.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Трстенику П2 150/19 од 11.06.2020. године, ставом првим изреке, заједничка деца парничних странака мал. ВВ, рођена ...2012. године и мал. ГГ, рођена ...2015. године, поверене су на самостално вршење родитељског права мајци ББ из Ставом другим изреке, обавезан је тужилац-противтужени као отац да на име свог доприноса за издржавање малолетне деце плаћа месечно за мал. ВВ износ од 9.000,00 динара, а за мал. ГГ износ од 7.000,00 динара, почев од 01.09.2019. године, па убудуће на начин ближе описан у том делу изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужене-противтужиље којим је тражила да се обавезе тужилац-противтужени да доприноси издржавању малолетне деце у већем износу од досуђеног (све ближе описано и опредељено овим ставом изреке). Ставом четвртим изреке, уређен је начин одржавања личних односа малолетне деце странака са оцем АА, на начин ближе описан у том делу изреке. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се тужилац-противтужени делимично лиши родитељског права према детету мал. ВВ и то права на давање сагласности за издавање личних исправа (личне карте, путне исправе - пасоша и др.), путовања у иностранство и промене пребивалишта деце. Ставом шестим изреке, усвојена је предложена привремена мера којом је уређен начин одржавања личних односа мал. деце са оцем до правноснажног окончања поступка. Ставом седмим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 338/20 од 16.11.2020. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе парничних странака и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбачена је као недозвољена

жалба тужене-противтужиље изјављена против става другог изреке првостепене пресуде. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужене-противтужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде и то одлуке садржане у ставу првом изреке тужилац-противтужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Испитујући правилност другостепене пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Такође, неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП с`обзиром на то да је чињенично стање оно које је утврђено у првостепеној пресуди. Супротно тврдњи ревидента, овај суд сматра да је другостепени суд оценио битне жалбене наводе.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле брак ...2012. године и током трајања брачне заједнице добили двоје заједничке деце и то ВВ (рођена ...2012. године) и ГГ (рођена ...2015. године). Односи између брачних другова су озбиљно и трајно поремећени, због чега је брак странака разведен пресудом П2 110/18 од 02.07.2019. године. Парничне странке су живеле у кући родитеља тужиоца, где су користили спрат куће, а по рођењу првог детета су живели у ..., а потом су отишли у ... 2014. године. По повратку у Србију живели су у ... код родитеља тужене до краја 2014. године, када се тужилац преселио у ... код мајке, где је и тужена дошла након порођаја са другим дететом. Због нарушених међусобних односа и физичког сукоба свекрве и снаје - насиља (због кога је била изречена и мера) наставили су заједнички живот са мал. ћеркама у кући на ..., а затим у изнајмљеној гарсоњери у У октобру 2018. године, тужилац је због честих расправа са туженом, са децом напустио гарсоњеру и отишао код мајке у стан. Због озбиљно и трајно поремећених односа међу парничним странкама као и догађаја почетком јануара 2019. године, тужена се сели у ... без деце. Мал. ВВ има осам година и ученица је првог разреда основне школе, а мал. ГГ има пет година и похађа вртић. Мал. деца су од прекида заједнице живота парничних странака живела код оца све до 22.08.2019. године, када су привременом мером малолетне ћерке поверене на старање мајци која ће самостално вршити родитељско право. Из налаза и мишљења Центра за социјални рад у ... (где тужилац има пребивалиште) утврђено је да су малолетна деца већ била код оца и да имају устаљен ритам у очевом домаћинству, те да из тог разлога вршење родитељског права треба поверити оцу. Према налазу и стручном мишљењу Центра за социјални рад ... (где тужена и мал. деца имају пребивалиште) у најбољем интересу малолетне деце је да буду поверене мајци, с обзиром на њихову емоционалну везаност за мајку, њихов узраст и потребе деце женског пола, а да је мајка процењена као заинтересован, ангажован и одговоран родитељ који има капацитете и уме да препозна и на адекватан начин задовољи потребе малолетне деце, па је подобна као родитељ и спремна за прихватање малолетне деце и предложио да се виђање мал. деце са оцем остварује на начин одређен у побијеној пресуди. Центри нису усагласили своја мишљења коме од родитеља треба поверити вршење родитељског права над заједничком мал. децом.

Тужилац (рођен 1979. године) живи са мајком, која је пензионер, у стану који је њено власништво. Запослен је у „...“ у ... где остварује месечну зараду од 38.000,00 динара. Болује од епилепсије за коју му је прописана терапија. Тужена (рођена 1991. године) живи у кући својих родитеља, са мал. децом, запослена је у „...“ у ..., са месечним примањима од 35.000,00 динара. Помоћ и подршку у бризи око деце пружају јој родитељи који су у сталном радном односу. Утврђено је да за издржавање малолетне деце потребан износ од 20.222,40 динара, односно 10.111,20 динара по детету, месечно.

Код овако утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови применили материјално право када су туженој-противтужиљи доделили самостално вршење родитељског права, а тужиоца-противтуженог обавезали на издржавање мал. деце и уредили начин одржавања личних тужиоца-противтуженог, као оца са мал. децом.

И по оцени Врховног касационог суда, у ситуацији када оба родитеља поседују капацитете да врше родитељско право, одлука о томе да тужена-противтужиља, као мајка врши самостално родитељско право донета је на основу члана 77. став 3. Породичног закона-ПЗ, након мишљења органа старатељства прибављених у смислу члана 270. истог закона и вођења рачуна о најбољем интересу деце. Најбољи интерес деце је правни стандард предвиђен чланом 3. Конвенције Уједињених нација о правима детета, преузет је у одредбама чланова 6. и 266. става 1. Породичног закона и цени се према околностима сваког конкретног случаја. У конкретној ситуацији присутност мајке на родитељском плану с обзиром на приврженост и емоционалну везаност мал. деце за мајку, њихов узраст и развојне потребе деце женског пола, указују на правилан закључак нижестепених суда да је у њиховом најбољем интересу да родитељско право самостално врши тужена.

Неосновани су наводи ревизије којима се указује да је суд поступио супротно члану 205. Породичног закона јер је донео побијену пресуду без ангажовања треће стручне службе која би рекла шта је у најбољем интересу деце. Наиме, околност да је тужена-противтужиља подобна за вршење родитељског права није спорна, она је утврђена у поступку пред првостепеним судом, као и да су мал. ВВ и мал. ГГ привржене и једном и другом родитељу. Међутим, на основу стручног мишљења надлежног органа које је дато јасно, недвосмислено, у складу са правилима струке и које наводима тужиоца-противтуженог није доведено у сумњу, утврђени су разлози због којих мал. ВВ и мал. ГГ, у узрасту у коме се налазе, треба поверити на старање мајци. При томе, најбољи интерес детета је један од комплементарних принципа који произилази из Конвенције о правима детета и представља правни стандард који је увек приоритетан када се одлучује о заштити права и интереса детета, а цени се према околностима сваког конкретног случаја што су нижестепени судови правилно учинили. У први план се ставља интерес малолетне деце који има приоритет у односу на жеље и интересе родитеља и који у конкретној ситуацији налаже да малолетне ћерке странака живе са мајком што је њихова примарна потреба. Истовремено, оваква одлука омогућава тужиоцу-противтуженом као родитељу који не врши родитељско право, да прати и утиче на васпитавање малолетне деце, у смислу члана 78. став 3. Породичног закона

На основу члана 61. Породичног закона уређен је начин одржавања личних односа тужиоца-противтуженог као оца са малолетном децом која неће живети у његовом породичном домаћинству. Начин одржавања личних односа уређен је с обзиром на потребе малолетне деце и тужиоца-противтуженог имајући у виду

мишљење надлежног органа старатељства. По оцени Врховног касационог суда одређени модел виђања оца и деце је оптималан имајући у виду узраст малолетне деце и да ће тај модел допринети успостављању квалитетних и блиских односа оца и деце и омогућити да тужилац као отац има значајну улогу у увид, подизање и васпитавање своје деце. С`друге стране како малолетна деца буду расла тужилац-противтужени има могућност да се са законском заступницом договори око проширења модела виђања, али и да евентуално то своје право оствари у другој парници.

Супротно наводима ревизије Врховни касациони суд налази да је побијена пресуда донета правилном применом материјалног права из наведених одредби Породичног закона, при чему је суд у свему поштовао своју обавезу прописану чланом 266. став 1. Породичног закона да се он сам руководи најбољим интересом малолетне деце.

Правилно су процењене и месечне потребе деце и тужилац-противтужени је обавезан да доприноси њиховом издржавању на основу члана 154. став 1. и 160. и 162. ПЗ. Досуђеним износом издржавања обезбеђује се подмиривање потреба малолетне деце странака и осигурава исти стандард који имају њихови родитељи при чему егзистенција тужиоца-противтуженог није угрожена, док ће остала средства потребна за издржавање мал. деце обезбедити мајка не само новцем него и старањем о деци, а у образложењу ревизије тужилац-противтужени не указује посебно на погрешну примену материјалног права у односу на одлуку о његовом доприносу за издржавање малолетне деце.

У ревизији тужиоца-противтуженог се понављају жалбени наводи, који су били предмет оцене другостепеног суда, коју у целини прихвата и Врховни касациони суд.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић